

Naročnina mesečno
18 Lir, za inozemstvo
31.50 Lir - ne-
deljska izdaja ce-
loletno 34 Lir, za
inozemstvo 65 Lir.
Cek. rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inserate.
Podružnica:
Novo mesto.

SCOVENECE

Abbonamenti Mese
18 Lire. Estero, me-
se 31.50 Lire. Edi-
zione domenica, an-
no 34 Lire. Estero
65 Lire. C. C. P. J.
Lubiana 10.650 per
gli abbonamenti.
10.349 per le in-
serzioni.
Filiale:
Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tuje-
ga izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.
Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Vojno poročilo št. 1095

Napad italijanskih letal na cilje v Sudanu in v Italijan. Vzhodni Afriki

Napadeni sta bili tudi pristanišči Djidjelli in Bona — 18 sovražnih letal sestreljenih

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil ob-
javlja:

Italijanska letala so v dolgem težavnem po-
letu dosegla in uspešno bombardirala vojaške ci-
lje v Sudanu in v Italijanski Vzhodni Afriki.

Nemške skupine so bombardirale pristanišči
Djidjelli in Bona: nek parnik ki je bil težko
zadet, je smatrali za potopljen.

Sovražni napadi na obe obali Messinske
ožine, na Catanijo in na različne kraje v
Sardiniji, so povzročili omejeno škodo, občut-
nejšo pa v Reggio Calabria.

Naši lovci, ki so se zapletli v srdite boje, so
zbili nad Sicilijo in Sardinijo 8 bombnikov.
10 nadaljnjih sovražnih strojev pa je sestrelilo
protiletalsko topništvo.

Dodatek k vojnemu poročilu št. 1095:

Izgube civilnega prebivalstva pri napadih,
omenjenih v današnjem vojnem poročilu, so bile
doslej ugotovljene samo v mestu Catania ter
znašajo 5 mrtvih ter 19 ranjenih.

Duce sprejel voditelje rimskega fašizma

Rim, 25. maja. AS. Duce je v pričo ministra
tajnika stranke sprejel vodstvo vojske in
fašistijske stranke ter vodstvo rimskega
fašizma. Po prisegi zveznega tajnika je Duce dal
navodila za nadaljnje delo.

Proslava praznika pehote

Rim, 25. maja. AS. Po vsej Italiji so včeraj
z resnimi in navdušenimi obredi praznovali dan
pehote, ki njena večstoletna junaška in požrt-
vovalna dejanja omenja poslanica kneza Pie-
montskega. Praznovanje je povsod izvenelo v
kar najvišje poveljevanje bojevnih vrst
tiste vojaške panoge, ki so jo po pravici ozna-
čili za »kraljico bitke« in ki je s svojimi naj-
novejšimi dejanji v Rusiji in Afriki ohranila
zvestobo junaškemu izročilu.

V Rimu je obred, ki je bil čisto vojaški,
potekal v vojašnici kraljice Margerite, kjer so
čete, med katerimi je bilo opaziti bataljon mladih
fašistov, vrvavših se iz Afrike, poslušale
navdušene in domoljubne besede polkovnika
Marinuccija. Čete so izkazale čast zastavam,
potem korakale v paradi in nazadnje zapele do-
movinske himne.

V Milanu so vojaki v uniformah iz raznih

Angleški častnikar o sovjetskih izgubah

Paul Hold cenil izgube ruskega prebivalstva v sedanji vojni na 30 milijonov

Stockholm, 25. maja. AS. Moskovski dopis-
nik angleškega lista »Daily Ekspres« Paul
Hold je po 15 mesečnem bivanju v Sovjetski
Zvezi prispel v London. Prost stroge boljševiške
cenzure je začel v svojem listu pisati o svojih
vtisih o vojni na vzhodnem bojišču, o vtisih,
ki jih je dobil pri bivanju v Sovjetski Zvezi.

Paul Hold pravi, da je Sovjetska Zveza od
22. junija 1941 do konca aprila letošnjega leta
zgubila v vojni proti Osi 30 milijonov ljudi. To
število obsega mrtve in ranjene na bojišču,
nadalje delavce, ki rajši delajo v nemški indu-
striji, kakor da bi se umaknili s sovjetskimi
četi, kakor tudi civiliste, ki so umrli zaradi
lakote ali zaradi bolezni, ki jih je prinesla
vojna.

Od začetka sovražnosti je Sovjetska Zveza
mobilizirala dve novi armadi in tista, ki se na-
haja na vzhodni meji, pričakuje, kaj se bo

Mednarodna konferenca v Stresi

Stresa, 25. maja. AS. Včeraj se je v Stresi
začelo drugo zasedanje mednarodne komisije
za izkoriščanje lesa in za gojitev gozdov. Zase-
danja, ki se vrši na povabilo italijanske vlade,
se udeležujejo zastopniki naslednjih držav:
Italije, Nemčije, Madžarske, Španije, Finske,
Francije, Bolgarije, Slovaške, Švice ter me-
dnarodnega kmetijskega instituta. Med delegati
in veščaki, ki se udeležujejo zborovanja, je
okoli 50 ljudi, kar dokazuje pomembnost tega
zborovanja in zanimanje, ki ga je zborovanje
vzbudilo. Začetno zborovanje sta vodila nem-
ški minister za gozdove Alpers ter poveljnik
narodne gozdne milice general Felici v navzo-
čnosti prefekta, zveznega tajnika in drugih za-
stopnikov oblasti. Konferenca se bo ves pri-
hodnji teden nadaljevala.

Japonska ima 208 mest

Tokio, 25. maja. AS. Z ustanovitvijo dveh
novih mest znaša skupno število japonskih
mest 208. Novi mesti sta: Kasugaj in Toyokava.

Bukarešta, 25. maja. AS. Zakonski dekret, ki
določa smrtno kazen za vse, ki so krivi atentatov
proti voditeljem tujih držav, dostojanstvenikom
romunske države ali podobnih zločinov, je bil po-
dalšan do 24. maja 1944.

Uspešno delovanje nemških oddelkov

Napad na veliko sovjetsko letalsko tovarno ob Volgi — Nad Dortmundom je bilo v nedeljo sestreljenih 44 angleških bombnikov

Hitlerjev glavni stan, 25. maja. Nemško vrhov-
no poveljstvo objavlja:

Z vzhodnega bojišča poročajo samo iz neka-
terih odsekov o uspešnem delovanju lastnih na-
padalnih oddelkov.

Letalstvo je izvajalo težke napade na močno
založena sovražnikova razkldišča in bombardir-
alo ob srednji Volgi veliko tovarno letalske
industrije. Pri poskusnem napadu oddelka so-
vražnih bojnih letal na neko nemško letališče za
fronto je bilo izmed 11 napadajočih sovjetskih let-
al 10 sestreljenih, še preden so dosegla cilj.

Pri brezuspešnem napadu močnega oddelka
angleških bojnih letal na nemški konvoj pred ni-
zozemsko obalo so zaščitne enote vojne mor-
narice sestrelile 7 večmotornih angleških letal, 4
nadaljnjih pa hudo poškodovale.

Težka nemška bojna letala so bombardirala
preteklo noč pristanišči v Boni in Djidjelliju.
Neka trgovska ladja je bila tako hudo zadeta,
da se lahko računa z njenim uničenjem. Protiletalsko
topništvo je sestrelilo v Sredozemlju 9 sovraž-
nih letal.

Po končnih ugotovitvah je angleško letalstvo
pri napadu na zapadno nemško ozemlje v noči na
24. maja izgubilo 44 bombnikov.

Romunski letalski oddelki so se zadnji čas po-
sebeno odlikovali na vzhodni fronti, kjer so
v kratkem razdobju sestrelili 31 sovjetskih letal
v letalskih bojih in uničili razen tega 5 nadaljnjih
letal na tleh.

Berlin, 25. maja. AS. Kakor je bilo javljeno
v včerajšnjem vojnem poročilu, so bili na celim
vzhodnem bojišču včeraj le krajevni boji. Na od-
seku kubanjskega mostišča, je prišlo do sovražnega
ogledniškega delovanja, toda vsi poskusi so bili
takož zlomljeni, ko so se Sovjeti skušali približati
nemškemu ciljem. Sovjetska oglednica je bila se-
stavljena iz čete izbranih strelcev. Najbolj značilni
so bili na tem odseku napadi nemških bojnih

dob: od škrlatnih sukenj, kakor jih je nosila
telesna straža Viktorja Amedeja II., do zvestih
tovarišev Carla Felicia, od junakov iz Cosse-
rije do tistih pri Custozzi, Goitu, Sebastopolu
in Adui korakali v pisani in iskreci se paradi,
ki je vzbudila kar najbolj živahno navdušenje,
pred zastopniki vojaških oblasti. Slovesnosti so
se udeležili podprefekt, zvezni tajnik, povelj-
niki vojaškega okrožja, zastopstva ranjencev in
pobabljenec ter zelo številno občinstvo. Pred
sposmenik padlih na trgu Sant'Ambrogio je po-
ložilo cvetje Združenje pešcev in vojnihi pro-
stovoljcev. Častna straža je bila ondi ves dan.

V Firenzi je poveljnik pete armade izročil
odlikovanja vrvivšim se pripadnikom neke pa-
dalske divizije, med katerimi so bili tudi hudo
pobabljeni in taki, ki so predlagani za visoka
odlikovanja.

zgodilo poleti, je dobro izurjena in dobro obo-
rožena. Vendar pa zaradi tega ni upravičeno
upanje, da so človeške rezerve v Sovjetski Zve-
zi neskončne, 30 milijonov že omenjenih izgub
dodaja Hold je še okoli 70 milijonov ljudi, ki
so ostali v krajih, katere je zasedla Os.

Hold opisuje tudi gospodarsko stališče
sovjetskega vojaka, ki dobi mesečno 10 rubljev,
t. j. 2 liri in pol. Častniki dobivajo plačo v
vrednosti 850 lir, ako se nahajajo na vojnem
področju. Kakšna je zveza med vojaki na bo-
jišču in med njihovimi družinami, je razvidno
iz naslednjega popisa: družine vojakov uradno
niso obveščene, če vojak umre, čeprav bi politi-
čni komisar družino moral obvestiti o njegovi
smrti. Včasih to stori, včasih pa ne. Sovjetski
vojak misli, da ima dobro hrano, ako dobi 1 kg
črnega kruha, škodlo juhe in nekaj zdroba na
dan. Ako se nahaja v 15 km pasu na bojišču,
dobi tudi nekaj vodke. Tako piše angleški čas-
nikar o tisti armadi, ki naj bi po angleških in
ameriških namenih zavojevala in boljševizirala
Evropo. (Piccolo).

Kaj je Roosevelt zahteval od Stalina?

Stockholm, 25. maja. Lizbonski dopisnik agen-
cije »Europa Press« je dobil nekaj poročil o vse-
bini Rooseveltove poslanice, ki jo je nesel Davies
Stalinu. Ameriške osebnosti v Lizboni, ki imajo
dobre stike z ameriškimi senatorji, zatrjujejo, da
je Roosevelt poslal Stalinu naslednje zahteve:
1. Roosevelt zahteva od Stalina, naj bo v bodoče
bol previden v svoji politični taktiki. Zaradi pre-
zgodnje objave moskovskih političnih in vojaških
ciljev se je zaveznikom popolnoma ponesrečil po-
skus odtrgati Finsko od njenih zaveznikov. Zato
naj bo Stalin v bodoče pri objavljanju svojih voj-
nih ciljev, zlasti tistih, ki zadevajo Poljsko, bal-
kanske države in Turčijo bolj previden, kajti si-
cet se bodo ti narodi takšnim ciljem uprli. 2. Roo-
sevelt spodbuja Stalina, naj mu pomaga olajšati
notranjo politično napetost v Angliji in Združenih
državah na ta način, da likvidira komunistično
internacionalo. 3. Če bo Stalin ugodil tem zahte-
vam, je Roosevelt po vojni pripravljen prepustiti

letal in strmoglavcev, ki so razbijali sovražne ba-
rake, odporna gnezda, mostove v močvirju ter
zlasti prometne zveze južnozahodno od Krimskaje.

Nemška obramba je tudi včeraj odbila boljšev-
ike, ki so skušali prekoračiti Donec. Zahodno
od Sudaka ob južni krmski obali je prišlo do
močnega topniškega dvoboja med neko sovjetsko
podmornico in dvema manjšima nemškima vojni-
ma enotama. Sovjetska podmornica je bila trikrat
zadeta in se je morala umakniti, oba nemška čol-
na, ki sta bila napadena še od sovjetskih letal, pa
sta se vendar nepoškodovana vrnila v oporišče.

Južnozahodno od Orla so oddelki nemške pe-
hote vdrl v sovražne črte ter so se po končnih
bojih s sovražnimi predstražami z nekaterimi
ujetniki vrnili v svoja izhodišča. Severovzhodno
od Velikih Lukov je neka nemška ogledniška sku-
pina izvala močno sovražno reakcijo. Boljševiki so
začeli streljati s topništvom in so napadli s ka-
kimi 12 tanki, nemški pešci pa so v hitrem na-
stopu uničili nekaj sovražnih topov. Ker se je

Ruski borci proti boljševizmu

Berlin, 25. maja. AS. Iz pooblaščenega vira so
snoči izjavili, da se ruska neodvisnostna vojs-
ka na zasedenih vzhodnih ozemljih že usta-
navlja in da je delo zaznamovalo lep napredek.
Pri tem sodeluje tudi bivši sovjetski armadni
poveljnik general Vlasov, ki je bil leta 1941 v
bitki pri Kijevu od Nemcev ujet in je v družbi
več višjih sovjetskih častnikov sklenil pridru-
žiti se borcev proti sovjetskim tlačiteljem.
Vlasov in njegova vojska, ki se bori za neod-
visnost, smatra za svojo glavno nalogo vrči
boljševiško vladavino in sodelovati pri uvaja-
nju novega reda v vzhodnem delu Evrope. Vlasov
je sin kmeta iz gubernije Nižni Novgorod in
je leta 1919 vstopil v rdečo vojsko ter se
mu je zaradi sposobnosti postopoma povzpeli se
do stopnje generala, poveljnika 37. sovjetske
armade, ki je bila razvrščena pri Kijevu.

Lvov, 25. maja. s. V glavnem mestu okrožja
Kolomea je bila pomembna slovesnost, ko so

Razpust kominterne — največji trik

Stalin je razpustil kominterno, da bi pomiril anglosaške zaveznike

Berlin, 25. maja. Ni si težko predstavljati,
kakšen vtis je imela v Berlinu nenadna novica
o razpustu tretje internacionale. Ta korak je
največji trik v Stalinovi politični karieri, izve-
den na pritisk Anglije in Združenih držav. V
obeh angleških državah so namreč obstojali
močnimi tokovi, ki so smatrali zavezništvo s So-
vjetsko Rusijo za nekaj protinaravnega, za spa-
ko, ki bi morala prej ali slej roditi tragične
posledice. Preblizu je bil spomin na preteklost
in angleška ter ameriška javnost se ni dala
prepričati, da bi bil komunizem iz leta 1941
drugačen kakor je bil leta 1919. Protiboljšev-
ške struje so se povečale in pomnožile. Tudi
anglosaška propaganda ni mogla Stalinove Ru-
sije približati javnosti, ker so dejstva, kakor
na primer pokolj v Katinu, govorila preveč
jasno. Tudi begunske vlade so se z izjemo Be-
neša kazale vedno bolj sovražne do zavezni-
štva z boljševiki. Po mnenju nemških krogov
je zahteval razpust kominterne Roosevelt v
pismu, ki ga je prinesel Davies. Roosevelt je

München, 25. maja. AS. »Münchener Neueste
Nachricht« razpravljajo o razpustu Kominterne
in pravijo, da je bilo to neogibno nujno spričo
ogorčenja in zgražanja, ki je nastalo po strahotnem
odkritju katynskih grobišč. Vrh tega sta Anglija in
Amerika zahtevali ta ukrep, vsaj na videz, zato,
da bi mogli v svojih državah zaježiti nagnosko ne-
zaupanje prebivalstva do tega čudnega zavezništva.
To so torej razlogi, zakaj si je Moskva nadela dru-
go krinko, hoteč zakriti pravo lice spričo enotne
fronte, ki se je ustvarila na evropski celini in v
sosesčini boljševikov. Poseben odmev naj bi ta
dogodek imel v odnošajih med Amerikanci in Ru-
si. Za Anglijo pa je ta igra posebno pretkana, ako se
spomnimo spodletlega poskusa angleških komuni-
stov, da bi se vrinili v strnjene vrste angleške de-

Stalinu proste roke v tistih evropskih krajih, kjer
ima Sovjetska Zveza svoje koristi.

General Sikorski je že na poti na Bližnji
vzhod, kjer bo pregledal poljske čete, ki so prišle
iz Rusije in bo osebno nadaljeval preiskavo o uso-
di Poljakov, ki so ostali v Sovjetski Rusiji. Zbrati
hoče podatke, s katerimi bi podprl obtožbo poljske
begunske vlade proti Sovjetom. Poljski poslanik
Romer je moral zapustiti Sovjetsko Zvezo in je
Sikorskemu poročal o zadnjih dogodkih. Očividno
je Edenovo prizadevanje za zblizanje med Poljaki
in Sovjeti propadlo. Izvedelo se je, da bo po ohla-
ditvi odnošajev med poljsko in čehoslovsko be-
gunko vlado, prihodnje dni prišlo do podobnega
tudi med poljsko ter begunsko jugoslovansko in
grško vlado. Radio Moskva nadaljuje z ostrimi na-
padi na jugoslovansko vladoc v Londonu in Maj-
ski je zopet protestiral pri angleškem zunanjem
ministrstvu proti pisanju ne le poljskih, marveč
tudi drugih begunskih listov v Londonu, ki na-
padajo sovjetsko vlado. (»Corriere della Sera«).

вреme občutno izboljšalo, so nemški lovci lahko
nemoteno delovali in so na južnem odseku vzhod-
nega bojišča sestrelili 19 sovražnih strojev. Dva
nadaljnji sovražni letali je sestrelilo protiletalsko
topništvo. Sovjeti so zadnja dva dni izgubili 70
letal.

Berlin, 25. maja. AS. Iz pristojnega vira se
je zvedelo, da je število sestreljenih sovražnih
letal, ki so prejšnjo noč napadla Porurje in zla-
sti Dortmund, naraslo na 38. Sovražna letala je
prestregla velika skupina nemških nočnih bomb-
nikov in strahovit ogenj nemškega protiletalske-
ga topništva. Sestreljeni so bili večinoma štiri-
motorni bombniki tipa »Halifax«, »Stirling«,
»Lancaster« in »Wellington«. Sovražnik je pri
tem napadu zgubil okoli 250 članov letalskega
osebja.

Berlin, 25. maja. AS. Kakor poročajo pri-
stojni viri, je število nad Dortmundom sestrel-
jenih angleških letal doslej naraslo že nad 40.

zastopniki oblasti prišli pozdravit čete Ukra-
jincev, ki so se v 14 dneh, ko so bili izvedeni
nabori v Galiciji, v velikem številu, kakor po-
vsod drugod, priglasili v 1. SS-divizijo, sestav-
ljeno samo iz domačega prebivalstva. Po ver-
skem obredu se je guverner pokrajine z za-
stopniki drugih nemških oblasti udeležil parade
divizije, ki je bila nedavno sestavljena in v
kateri so korakali tudi mnogoteri bojvpiiki iz
prve svetovne vojne, katerih se je večina pro-
stovoljno javila v galicijsko divizijo. Za zaklju-
ček slavnosti je imel nemški guverner govor,
v katerem je poveljeval staro vojno tovarštvo
med Nemci in Ukrajinci. Poudaril je posebej
dejstvo, da je okraj Kolomea, zvest svojim iz-
ročilom, dal več prostovoljcev kakor pa ostali
okraji Galicije. Končno je povzel besedo tudi
zastopnik ukrajinskih prostovoljcev, ki je de-
jal, da so vsi njegovi tovariši ponosni, da ma-
rejo sodelovati v boju zahoda proti barbar-
skemu boljševizmu.

govoril tudi v Churchillovem imenu in je pri-
stikal na Kremelj, naj vsaj iz propagandnih
ozirov žrtvuje komunistično internacionalo. Ker
pa v politiki ni nič brez povračila, sta Anglija
in Amerika ponudili Rusiji take gradove. Raz-
pust kominterne je po berlinskem mnenju sa-
mo formalnega značaja. Nemogoče si je misliti,
da bi se komunizem odpovedal svetovni revo-
luciji, ne da bi naredil samomor. Zato je vedno
deloval, zato je žrtvoval milijarde, zato je iz-
zival vojno. Iz vsega tega pa — izjavljajo v
Berlinu — je tudi jasno, da Stalinova odločitev
niti malo ne bo spremenila protikomunistične
politike Nemčije in njenih zaveznikov. (»Cor-
riere della Sera«).

Madrid, 25. maja. AS. Takajšnji listi se še
bavijo z razpustom kominterne, ugotavljajoč,
da gre za novo laž ter nepotrebno krinko, kaj-
ti Stalin ne bo mogel več nikogar prevarati,
saj ves svet ve, da je izdajstvo edini politični
sistem Moskve.

Nemška javnost in razpust kominterne

laveke stranke. Trojanski konj, ki ga hoče rdeči
diktator vsiliti v angleško politiko, pomeni za ko-
muniste v Veliki Britaniji močan sunek naprej,
bojisl zaradi pričakovanja, da se bodo vrinili v
vrste delavske stranke in se naglo polastili njenih
glavnih organizacij, bodisi da bi s tem, ko bi svojo
stranko dvignili do časti neodvisne in narodne
stranke, izpodnesli tla vsem svojim prednikom. Si-
cer pa ostaja Stalinu popolna svoboda dela, še
večja kot prej, in sicer kot poglavarju četrte skriv-
ne internacionale. Isti trenutek, ko sovjetski do-
kument pretkano izjavlja, da svetovna revolucija,
ki je bila doslej cilj in namen boljševikov, ni več
zasebna zadeva Sovjetov, pač pa skupni cilj vseh
tak imenovanih ziruženih narodov, ki delajo in
se bore za iste cilje neodvisno od svojega politi-
čnega sistema. Že najdemo tudi razlogo za dogodek,
na katerega se bo Moskva prečesto sklicevala pri
neogibnih razgovorih z Anglijo in Amerikanci.

Štiristoletnica Kopernikove smrti

Königsberg, 25. maja. AS. Na Albertovi uni-
verziteti v Königsbergu je bila spominska slovesnost
ob štiristoletnici smrti Nikolaja Kopernika. Govo-
ril je nemški minister Rust. Pri proslavi so bile
razdeljene spominske nagrade v spomin tega slav-
nega zvezdoslovca.

Načrti angleškega kapitala

Buenos Aires, 25. maja. AS. Takozvana
mednarodna konferenca za prehrano, ki nada-
ljuje svoje delo v Hotspringsu, je dobila nov an-
gleški predlog. Angleška delegacija je predla-
gala, naj se ustanovi mednarodna banka za
preskrbo. Naj bo ta predlog sprejet ali ne, vse-
kakor iz njega izhajajo pravi nameni Londona,
ki ne stremijo za rešitvijo vprašanj, ki se bodo
pojavi na vojni, marveč pomenijo le nov po-
skus angleškega kapitala, ki bi rad zlomil go-
spodarstvo raznih narodov.

Predstava J. Boonove »Sv. Cecilije«

Dekleta, ki so večeraj zvečer z vsem mladostnim ognjem igrala zborško igrano »Sv. Cecilija«, so se na moč potrudile, da bi svojemu hotelu in prizadevanju dale kar najlepši zunanji izraz. V njih delu in trudu smo občutili toliko žive sile in hotenja, da nas je globoko dojmilo. Nič ni bilo nateženosti, nič umetničenja, vse podajanje je izzvenilo v preprosto, pa toliko bolj priročno in odlično izpoved mladih src, ki se bore v meglenem in zbeganem svetu, v svojem strupenem šolskem okolju za najlepše ideale: za čistost, žrtve in za zvestobo Kristusu in Mariji.

Boonova »Sv. Cecilija« je pri nas nekaj povsem novega. Zato je bil pač tvegan poizkus, da vrste igranja. Saj dole, razen nekaterih priložnostnih zbornih deklamacij, te vrste igranja nismo poznali. In vendar smemo trditi, da je predstava uspela in v polno zadovoljila vse, ki so jo gledali.

Izvedba sama da slutiti velik trud in zbranost pri delu. Govorski zbori so bili izveščani, kakor je bilo videti, po dolgem delu. Tudi scenerija je bila dokaj nepriljubljena. Vendar bi si želeli še več ritmičnosti in več melodičnosti pri izvajanju posameznih partij. Seveda je dokončno sodbo težko izreči, ker

kakor že omenjeno, pri nas dolejš zborovskih iger nismo srečavali po odrih. Zato je toliko večje hvale vredna misel, da so se dekleta lotile tega dela. To posebno danes, ko se omedleni individualizem bolj in bolj umika občutstvu in njegovim živim silam. Pametno bi morda bilo, da bi dekleta s svojim delom nadaljevale in bi tako Ljubljana dobila svoj stalni govorniki zbor. Saj je literatura modernih zborovskih iger tako bogata.

Globoko začudenje pa nam vzbuja dejstvo, da je bila ta predstava tako elabo obiskana. Za ves svoj trud in delo dekleta take nagrade pač niso zaslužile. Nehote se nam rodi vprašanje, kje so vse naše katoliške, posebej dekliške organizacije? V tem tednu sprave bi bilo pač primerno, da po vseh zavodih organizirajo udeležbo k marijanskim

Uradni razglasi

Podaljšava roka za prijavo pravic na nepremičninah nemških naselnikov

Glede oseb, ki bivajo zunaj občine Ljubljanske in ki so dolžne opraviti prijavo po členu 2. navedbe z dne 28. marca 1943-XXI št. 38, se šteje prijava kot pravočasna, če so jo do vstetega dne 30. junija 1943-XXI vložili pri Pobotnem uradu, ustanovljenem z naredbom z dne 8. novembra 1941-XX št. 142, ali kot priporočeno pošiljko oddali pri kakem pošttem uradu.

Sprememba določb o zaplembi imovine, ki je last upornikovih svojcev

Člen 1. Namesto razmerja, v katerem bi bil upornik udeležen pri zakonitem nasledstvu po članih svoje rodbine, velja za zaplembo njihove imovine spodaj določeno razmerje, če živijo skupno:

a) sorodniki v navzgor in navzdolnji vrsti: ena tretjina, če ni drugih oseb, ki bi bile poklicane k sodelovanju; ena četrtna v drugih primerih;

b) zakonci: polovica, če ni otrok iz tega zakona; ena četrtna v drugih primerih;

c) bratje in sestre: ena četrtna;

d) drugi sorodniki, ki bi bili poklicani k zakonitemu nasledstvu: ena četrtna.

Delež se zniža na polovico glede svojcev iz črk a), b) in c), če ne živijo skupno. Nič se pa ne odvzame zakonito ločenemu zakoncu.

Člen 2. Ko se objavi zapletbna odločba, določi Zavod za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini, po možnosti po zaslišanju upornikovega svojca ter po morebitnem izvedenskem mnenju, skupno vrednost imovine na dan zapletbne odločbe.

Zoper to določitev Zavoda se sme prizadeti, če misli, da njegovi imovini določena vrednost ne ustreza dejanski vrednosti, v 10 dneh od obvestitve o določitvi pritožiti na komisijo, ki jo imenuje Visoki komisar in je sestavljena iz sodnika, po stopnji ne nižje, od sodnika okrožnega sodišča kot predsednika, iz enega predstavnika finančnega ravnanstva in enega predstavnika tehničnega urada Vis. komisariata.

Člen 3. Kadar je mogoča snovna delitev raznih sestavnih delov svojčeve imovine, zavezane oddaji, prevzame Zavod njemu pripadajoči delež v naravi.

Isto se zgodi, če je v naravi mogoče dati Zavodu enega ali več sestavnih delov imovine v vrednosti deleža, ki gre Zavodu po členu 1. V primerih iz prvega in drugega odstavka tega člena označi imovinske dele, ki naj se oddajo v naravi, natančneje Zavod po zaslišanju prizadete stranke.

Ob sporazumu je taka poravnava naslov za prepis lastniške pravice glede nepremičnine na Zavod.

Člen 4. Če sporazuma ni, predloži Zavod

Ducejeve nagrade dvojčkom

Visoki komisar je iz Ducejevega sklada podelil zakoncema Arku Rudolfu in Francu iz Vinice ter Pavlinu Francu in Frančiški iz Polovrha pri Smihelu ob priliki rojstva dvojčkov nagrade v znesku po 600 lir.

predstavam v frančiškansko gledališče. Hočemo duhovnega dviga naše mladine. »Sv. Cecilija« in Claudelovo »Oznanjenje« sta v ta namen kot nalašč izbrani. Lepo bi bilo, da bi se vsa katoliška Ljubljana zganila in bi s svojo udeležbo potrdila mlado prizadevanje.

Dekletom, ki so nam predstavile Boona, smo za njihov trud močno hvaležni in jih samo prosimo, naj v svojem prizadevanju rastejo in naj nam nudijo čim več podobnih predstav.

Saj bi sodelovali...

Namreč pri spravnom dnevu, spokorni procesiji, pri posvetitvi Marijinemu Sreču. Kaj je s to posvetitvijo, ki tako vabi, kliče in snubi vsa sreča, da se ji nihče ne more ustavljati. Na široko jo zajela vse narodove plasti. Ne samo posameznika, tudi družine si je osvojila, poklice in narodne stanove je obvela z vsob ljubeznijo, neuki in globoko učeni so se vneli zanjo. Kdo bi prešel vse, ki gorijo v ljubezni do Marije. Pa vendar, vendar! Kakor povsod in vedno, tudi pri posvetitvi Marijinemu Sreču pravijo nekateri: ampak vendar!

Zakaj ta: ampak in ta: vendar? Čemu gledajo z mešanimi čustvi to silno gibanje, ki je prevzelo ljudi, družino, šolo, urad in delavnico, da je postalo resnično občestvo in narodno? Nekaj jih vabi in druge odbija nekateri, da bi radi sodelovali, radi se udeleževali pobožnosti, če bi se jih mogli. Pravijo, da so izgubili nekateri živ stik s Cerkvijo, z verskim življenjem in praktičnim kršćanstvom. Da posvetitev Marijinemu Sreču simpatično pozdravljajo, pa zaradi že opuščenega in pozabljenega verskega življenja ne morejo več priti v žive stike z verskimi dejavnostmi in čini, kakor bi iz sreča radi držali isti korak z narodnim občestvom in čutili isti življenjski vzpon z narodovim telesom in živeli isti utrip z narodovim srecem, ker se jim zdi, da so potisnjeni nekam v stran, kot krivljeno zapuščen, za katere se nihče ne zmeni. Kaj ni mogoče najti skupne podlage, kjer bi se lahko vsi sešli, da bi bili eno srec in ena duša. Kaj takega nam dajte, pravijo, da bomo lahko še mi občestveno sodelovali.

Otožna tožba, polna dobre volje. Je resnična ali izmišljena? Zakaj bi ne verjeli, da je neprijetno ležati bolan, ko je polno dela in bi človek rad delal: postopati kot trot, ko se družina poti od zore do mraka, na škodo občestva živeti kot drevesni zajedalec, da se suše veje in odmirajo korenine.

In zopet! Ali ne bo vstalo hrepenenje in butnilo na dan, če se človeku zdi, da vidi kruh, ko je sam sestradan, sliši žuboreti vodo, pa sam medli žeje, gleda, ko njegovi domači, oče, mati, bratje in sestre gradé hišo in pripravljajo dom, sam pa stoji kot tuje med znanci, kot izobčenec med svojci. Ves narod misli in čuti eno, njemu pa se ne posreči zlititi se z narodom v enoto. Ali so ta mešana čustva bolezenske neuranosti ali pa prijetni odmevi iz davnine, ki jih budi vest, češ da je nekoč bilo drugače, ko je z narodnim občestvom ne samo govoril isto besedo, marveč tudi živel isto duhovno življenje, takrat, da, takrat je bilo lepše in bolje.

Tujina je vzela pravo vero. Znanost je omamila življenje, a ga ni osrečila. Prečnost in razbrzdanost ga je včasih zastrupila in sedaj brani užaljeni ponos, da bi človek priznal duhovno stisko in bedo, ko bi se spokorno vrnil domov k Očetu, ki veri očetu, da bi bil zopet eno s drugimi. Trpljenje nas uči, da kdor se je oddaljil Bogu, se je tudi oddaljil od naroda, ki ga je Bog ustvaril. Radi bi sodelovali z drugimi, ker so iste krvi in iste besede z njimi, a ne morejo sodelovati, ker so se ločili od narodove duše, ki jo oživlja Resnica, Dobrota in Lepota. Čutiljo domotožje in žele goreče, da bi se jim približal dom, iz katerega so nekoč preoblesno odšli in jih je zaradi svojega življenja sram, da bi se vanj povrnili, ker bi s tem priznali, da so se zmotili.

Francoski socialist Albert Thomas se je l. 1931 mudil na socialističnem mednarodnem kongresu v Rimu. Rad bi videl papeža, če bi ga ne bilo kot socialističnega sram, pripogniti koleno pred papežem, kakor so včasih dvorili predpisi. Francoski poslanik mu je pomagal, a tem, da mu je izročil zdravniško izpovednico, da si je poskoval koleno in ga zato ne more upogniti kakor zahteva dvorni ceremoniel. O tem so obvestili papeža. Papež mu je dovolil avdienco petih minut, ki se je zavlekla do trideset ure. Ob slovesu je objokani oči pokleknil pred papeža, da mu poljubi ribiški prstan. Z očelovskim umevanjem ga je odpustil Pij XI. z besedami: Ekselencia, iskreno hvalim Boga, da se vam je koleno tako hitro pozdravilo.

Nekdanja vera in živa sedanjost je obudila, kar je preteklost ugrabila. Kolikori ne sodelujejo pri posvetitvi v čast Marijinemu Sreču, ker je v njih otmirlava vera očetu, ki so verovali v Boga; ugasnila molitev mater, ki so nas učile ljubiti Marijo. Kaj misli naš narod, vprašajte njegove pesmi o Mariji; glejte njegove slike in kipe; šteje znamenja in cerkve. Kaj ne razumete poslednje volje našega naroda, zidane na skalo in napisane v svete domove na Kureškcu. Veseli in žalostni gori, na Zaplazu itd. Kdo je izdal te svete kraje, če ne tisti, ki svojega srca ni posvetil Marijinemu Sreču!

Sodbe vojaškega sodišča

Pred vojaškim vojnim sodiščem v Ljubljani je bil na smrt obsojen Bohon Jože iz Zg. Kašlja, bivajoč pri Dev. Mar. v Polju, rojen 22. III. 1920. Na dosmrtno je bil obsojen Senger Stanislav, rojen v Ljubljani dne 12. II. 1909, bivajoč v Kozarjah. Oba sta bila obtožena pripadnosti OF. Bohon posebej je bil obtožen, da je organiziral mladino v okolici Dev. Mar. v Polju ter bil politični komisar 2. čete 1. bataljona »Dolomitskega odreda«. Dalje sta bila oba obtožena, da sta pripadala oboroženi prevratni organizaciji v tako imenovanem »Dolomitskem odredu«. Bohon je bil razen tega še obtožen nošenja orožja in municije, napadov na pripadnike Oborožene sile v Zažarju, Bizoviku in na Koreni, propagande v svojstvu komunističnega političnega komisarja pri Dev. Mar. v Polju.

Drobne gospodarske

Italija kupuje tobak v Bolgariji. V Sofiji je bil te dni podpisan med Italijo in Bolgarijo sporazum o nakupu tobaka v Bolgariji za italijanski račun. Gre za letino 1942.

Nacionalni natečaj za iznajdbe v kmetijstvu. Pri prireditvi zadnjega vsedravnega natečaja za iznajdbe ob priliki dneva tehnike je bilo nagrajenih tudi več iznajdb kmetijskega značaja. Nagrado 25.000 lir je dobil neki izumitelj za izum, ki se nanaša na pomivanje sodov, drugi je dobil nagrado 10.000 lir za izboljšanje mlatilnice, tretji 10.000 za izboljšanje plugov, 5000 lir za valilno poskuse itd.

Hrvatski film. — V lanskem letu je bilo na Hrvatskem cenzuriranih in pripuščenih za predvajanje 234 igranih in 83 tonfilmov, ki pa so bili vsi inozemskega izvora. Zamislite, kaj nameravajo na Hrvatskem ustanoviti svojo proizvodnjo filmov. Filmski zavod »Hrvatski slikopis« je razpisal natečaj za izdelavo filma iz hrvatske pokrajine.

Reorganizacija bank v protektoratu. V kratkem bo v okvirju reorganizacije bankarstva v češkomoravskem protektoratu izvedena fuzija več bančnih zavodov. Praška kreditna banka, češka industrijska banka, Centralna banka hranilne, češkomoravska banka, Moravska ljudska banka v Brnu in češka trgovinska banka bodo fuzionirane. Moravska banka bo nadalje zaprla nekatere podružnice na Češkem, Agrarna banka in Nemška zemljiška prometna zadruga bosta fuzionirani v kmetijsko banko za Češko in Moravsko.

† župnik Jožef Oražem

Na praznik Marije Pomočnice, 24. maja ob 9 zve., je v ljubljanskem Leonišču po dolgotrajnem trpljenju bogu vdano umrl gosp. Jožef Oražem, župnik v Toplicah pri Novem mestu. S pokojnikom odhaja od nas vzoren duhovnik naše škofije in najskrbnejši dušni pastir. Rojen 20. marca 1899 v župniji Sodražica je odlično dovršil gimnazijo v knezoškofijskem zavodu sv. Stanislava v Sent

Vidu. V zadnji svetovni vojni je bil obilno deležen vojnega trpljenja, ki mu pa ni strlo mladostnega idealizma. Takoj po povratku z bojne fronte je vstopil v ljubljansko duhovsko semenišče, kjer se je štiri leta z vso vnemo in ljubeznijo pripravil na svetlo duhovniško poklic. Posvečen v mašnika, 29. junija leta 1922 je nastopil svoje prvo službeno mesto kot kaplan v Dolih pri Litiji. S svojo ljubeznivostjo in duhovniško požrtvovalnostjo si je popolnoma osvojil srca vernikov, ki ga bodo ohranili v trajnem hvalečnem spominu. Njegovo drugo službeno mesto je bilo v ponosni kmečki fari Cerkije na Gorenjskem. Tudi tu je zapustil najlepši spomin nad svojo skrbnega, vestnega in delovnega duhovnika. Leta 1929. je prišel kaplanovat v največjo slovensko faro k Sv. Petru v Ljubljani, kjer je ostal 7 let. Njegova služba na tem mestu je zahtevala človeka. V šoli, v cerkvi in v raznovrstnih katoliških organizacijah ga je čakalo ogromno dela, ki se ga je pokojni gospod Jože lotil z vso srčno vnemo. Ne samo na sedežu fare, tudi v Moste, ki so bile takrat še v okviru šempeterske fare, ga je gnala ljubezen do duš, zlasti do mladine. Neštelenkrat je prehodil pot od Sv. Petra do ljudskega doma v Mostah, v lepem in grdem vremenu, vedno poln novih misli in načrtov. Po njegovem prizadevanju je bilo povečano poslopje moščanskega doma, moščanska mladina je po njegovi skrbnosti prejela na lepih organizacijskih sestankih premmogo plemenito pobudo. Velika šempeterska fara ga je poznala in ljubila, saj je videla v njem pravega duhovnika po Sreču božjem, ki si v nesebičnem delu za duše ni dal miru, četudi je bil ves čas zelo slabotnega zdravja. Ko se je leta 1936. odpravil kot novoimenovani župnik v Toplice pri Novem mestu, so mu šempeterske organizacije priredile tako lep in prisrčen poslovilni večer, da se je v njem pokazalo vso globoko spoštovanje in vsa iskrena ljubezen, ki so jo imeli zanj. V Toplicah je zagrabil za delo z obema rokama. Prenovil je cerkev, preskrbel nove zvonove, popolnoma predelal staro župnišče, in v njem napravil lepo društveno dvorano; za duhovni preporod fare je izdajal kot novost na kmečki fari posebni farni list, ki ga je v začetku tudi sam pripravil in množil; bil je goreč pridigar, očelovsko resen pa ljubezniv spovednik, skrben katehet v šoli, neumorno delaven v vseh organizacijah, namenjenih v duhovno in socialno pomoč ljudskim slojem. Ze se ga je lotevala zahrbtna bolezen, pa je junaško vztrajal na svojem mestu, upravljal poleg svoje težavne župnije še duhovno Polanco in bil svojim faranom zlasti v zadnjih letih nepogrešljiv svetovalec in dobrotnik. Lansko poletje je moral, na zdravljenje v Ljubljano. Kljub najskrbnejši negi, ki je je bil deležen od strani zdravnikov in požrtvovalnih sester v Leonišču, je po skoraj enoletnem silnem trpljenju, ki pa ga je prenašal z vzgledno vdanostjo, odšel k svojemu Bogu, ki mu je vse življenje verno častil. Njegova smrt je bila smrt pravičnega, ki umrje v Gospodu. Uverjeni smo, da mu bo Bog obilno poplačal vso njegovo duhovniško ljubezen in skrb kakor tudi vse njegovo veliko pa tako bogovdano prenašano trpljenje, ki ga je stalno spremljalo skozi življenje in ga v zadnjem letu do kraja izmučilo in telesno strlo. Naj se spoštuje v miru njegova duša, njegovo izmučeno telo pa naj dočaka slavo vstajenja.

Truplo blagopokojnega gospoda župnika leži v mrtvašnici Zavetišča sv. Jožefa. V četrtek jutraj bo prenešeno v šempetersko faro cerkev, kjer bo za pokojnika ob 7 slovesna maša zadušnica. Nato bo truplo odpeljano na Zale, odkoder bo v četrtek popoldne ob 3 pogreb k Sv. Križu, kjer bo našel blagi pokojnik, utrujen od dela in trpljenja, med duhovnimi sobratji svoj zadnji mirni zemeljski dom.

Vremenska napoved za 26. maj (sredo):

izboljšanje, v popoldanskih urah morda manjše krajevne nevihte.

27. maj (četrtek): večinoma jasno.

Po dolgi težki bolezni nas je za vedno zapustil naš srčno ljubljani soprog, predobri oče, sin, brat, stric, svak in zet, gospod

Martin Jerman

trgovce

dne 25. maja, previden s tolažili sv. vere.

Na zadnji poti ga bomo spremili v četrtek, dne 27. maja 1943, ob pol štirih popoldne iz kapele sv. Nikolaja na Žalah k Sv. Križu.

Ljubljana, Trbovlje, Litija, Sarajevo, dne 25. maja 1943.

Žalujoča soproga Angela s hčerko Doro in sorodstvom.

Drobne novice

Koledar

Sreda, 26. velikega travna: Filip Nerij, spoznavalec in ustanovitelj reda; Eleuterij, papež in mučenec; Kvadrat, spoznavalec.

Cetrtek, 27. velikega travna: Boda Častiljivi, spoznavalec in cerkveni učenik; Janez I., papež in mučenec; Vojslava, devica.

Lunina sprememba: 26. velikega travna: zadnji krajec ob 14.35. Herschel napoveduje spremenljivo vreme.

Zgodovinski paberki

26. velikega travna:

Konec 14. stoletja je deloval zlasti v Prekmurju slikar in stavbar Johannes Aquila de Rakerspurga, doma verjetno iz Radgona, kjer je deloval, a se nam njegova dela niso ohranila. Vsa ohranjena dela se nahajajo v Prekmurju. Napis ga izpričuje kot graditelja cerkve v Martjancih (1392 l.). Tip, ki ga ta stavba predstavlja, je bil takrat splošno razširjen v Prekmurju in njegovega deleža na njem ni mogoče opredeliti. Morda je on gotiziral romansko cerkev v Turnišču. Kot slikar je opisan v Martjancih, kjer se nahaja ob oknu na južni steni njegov lastni portret v molitveni pozi. Njegovo ime je bilo do nedavnega še čitljivo v levem napisu v polkropni apside v Turnišču, kjer je prvotno Maestas Domini preko po prezidavi deloma uničene stene na beležno podlago. Stilistično nedvomno njegove so freske v Velémuru, kjer se je tudi nahajal njegov sedaj uničen avtoportret v presbiteriju. Do najnovejših dobi so mu pripisovali vse stare prekmurske freske, ki pa so razen tu naštetih vse dela drugih njemu sodobnih slikarjev. Janjevo slikarsko delo, kakor ga izpričujejo navedena dela, je srednje umetniške kakovosti, ki ga v višjo vrsto dviga edino dekorativna disciplina, kateri se podreja. V stilističnem oziru spada organsko v razvoj srednjeevropskega slikarstva druge polovice 14. stoletja.

L. 1910 je umrl v Baden-Badenu na Nemškem utemeljitelj bakteriologije Robert Koch, rojen 11. decembra 1843. leta v Clausthalu. Deloval je kot zdravnik v raznih krajih, od leta 1872 je bil okrožni zdravnik v Wollsteinu, po letu 1880 je stopil v državni zavod za zdravstvo, pet let nato pa postal ravnatelj higienskega inštituta pri univerzi v Berlinu. Leta 1876 je obrazložil postanek vraničnega prisada in ustvaril bakteriološko metodo s tem, da je začel gojiti čiste kulture, šest let kasneje je odkril bacil tuberkuloze. Posebno se je posvečal proučevanju desinfekcije ran, malariji, tuberkulozi, kugi, mrzlici itd. Leta 1903 je dobil Nobelovo nagrado.

80 letnica gospe Herzogove

Danes obhaja 80-letnico svojega življenja gospe Herzogova, vdova po pok. mestnem polic. vodji. Ze nad 60 let prebiva v Ljubljani, kjer je svojima dvema sinovima in dvema hčerkami z zgledno marljivostjo oskrbela dobro vzgojo in jim naravnala pot v bodočnost. Seveda se je Herzogova družinski krog v teh letih razširil, saj je prišel k praznovanju prisojneg družinskega praznika tudi najmlajši rod: trije vnuki in tri vnučice. Toplo čestitamo tudi mi in ji želimo še v nadalje trdnega zdravja in mnogo sreče.

SPORED PREDSTAV

v čast brezmadežnemu Srcu Marijinemu v frančiškanski dvorani pod pokroviteljstvom knezoškofa dr. Rozmana.

Sreda, 26. maja: »Sv. Cecilija«. — Zborovska igra, spisal J. Boon.

Cetrtek, 27. maja: Paul Claudel: »Marijino oznanjenje«.

Petek, 28. maja: Paul Claudel: »Marijino oznanjenje«.

Nedelja, 30. maja: Paul Claudel: »Marijino oznanjenje«.

Vse predstave so prično ob tri četrti na 7. Vstopnice so v predprodaji v trgovini Siličgoj, Frančiškanska 1, ter eno uro pred začetkom predstave pri blagajni Frančiškanskega gledališča.

Drobna ljubljanska kronika

Za bežirajске in mošanske otroke bo cepljenje zoper davico v četrtek, 27. t. m. Starši naj pripeljejo otroke k cepitvi ob 17 v bežirajске ali mošanske ljudsko šolo. V petek, 28. t. m., bo pa cepljenje zoper davico na Barju in za okolici Ceste dveh cerkvarjev ter Brda. K cepitvi morajo starši pripeljati vse nad 15 mesecev stare, so ne cepilne otroke, ki bodo letos v predšolski 14 dni dobili dve injekciji. Poleg tega otroci bodo na cepitvi tudi prvi, ki bodo bili prvi dvakrat cepljeni, letos še a tretjo injekcijo. Starši otrok, ki bodo letos dobili tretjo injekcijo, naj s seboj prinesejo potrdilo o dvakratnem lanskem cepitvi, da bo na tem potrdilu zabeležena še letošnja, tretja injekcija.

Ponovitev Tomčeve kantate za soli, zbor in orkester »Križev pot«, ki bo v sredo, 2. junija, ob 7 zvečer v ljubljanski stolnici, bo pokazala to velpomembno slovensko delo v novi izvedbi. Namesto simfoničnega orkestra bo spremljali solisti in zbor na orglah msgr. Stanko Premrl, na najpogostejši orgelski virtuos. Orgle so najpomembnejši instrument, ki imajo največ barv, pa tudi največji blek in so silajne za spremljavo religioznih del. Pripominjamo to, da je spremljaval originalna, napisana od avtorja samega. Kot solista bosta zopet sodelovala sliška Franja Golobova in basist Jurij Betetto, zborovski part bo izvajal pevski zbor Glasbene Matice, delo bo tudi v tej izvedbi dirigiral ravnatelj Mirko Polič. — Predprodaja vstopne v knjigarni Glasbene Matice.

»Sv. Cecilija«. J. Boonova zborna igra, bo zadnji uprizorjena danes, v sredo, 26. maja, ob 7 zvečer v frančiškanskem gledališču. Toplo vabimo vso našo javnost, da se te predstave udeleži. Predstava je namenjena tudi moški, ne samo ženski mladini. Posebej vabimo naše organizacije in zavode. Pri skupinskem cepitvi poputi Vstopnice so v predprodaji pri Siličgoji, eno uro pred začetkom predstave pa pri dnevnih blagajni.

XV. simfonični koncert letošnje sezone bo imel naslednji sredo, 1. Vitezslav Novak: Slovenska suita, 2. Zandonai: Trentin-

— Pasijonska drama »V času obiskanja«, ki je dosegla letos tako velik uspeh, bo na sporedu v petek, 28. t. m., ob 3 popoldne in v nedeljo, 30. maja, ob 3 popoldne v Dramskem gledališču. Cene vstopnic so znižane od 15 lir navzdol. Ti dve predstavi sta poslednji predstavi te drame v letošnji gledališki sezoni. Udeležite se teh predstav v čim večjem številu. Pri tem opazujemo tudi dijaštvo in drugo šolsko mladino, da izrazi to priliko in se te predstave ogleda, zlasti, če se niso mogli udeležiti šolskih predstav.

— Rakovnik. Neki gospod, ki se je udeležil procesije Marije Pomocnice kristjanov, je rekel: »Ta procesija je prava uvod v pripravljeno ladan za splošno posvečitev brezmadežnemu Marijinemu Srcu.« — Bila je res lepa proslava. Kljub temu, da so bile po ljubljanskih župnijah skoraj ob isti uri posvečevale očetov in mater, se je vendar zbrala na Rakovniku velika množica ljudstva. Procesija je šla na 3500 oseb, še več pa je bilo gledalcev. Sredi velikega zunanega sijaja je obdajal procesijo duh globoke pobožnosti, ki se je kazal v navdušeni molitvi in pevanju Marijinih pesmi. Nad vse gaulj pa se je nudil prizor, ko se je Marija vrnila v svetišče. Vse se je zbiralo okrog nje, jo poljubljalo, pobožno dotikalo in trgalo cvetke z njene nosilnice, vsak zadovoljen, če je mogel priti do lističa ali cvetke, da je odnesel domov spomin na Marijo. Procesija je pokazala, da je v Ljubljani mnogo gorečih Marijinih častilcev. Procesijo je vodil mariborski generalni vikar prošt dr. Vraber.

PODOBICE »MARIJE POMAGAJ«

s slovesno izjavo,

ki jo bodo udeleženci spokorne procesije izjavili na Rakovniku pred podobo naše Kraljice — Marije Pomagaj, so natisnjeni in se dobe pri škofjskem odboru petih prvih sobot. Pred škofijo 1/1. — G. župniki naj si te podobice pravočasno oskrbe. — Prosimo vse gg. profesorje verouka in gg. katehete, da jih dvignejo za vse šole in jih čimprej razdele med vse učence in učenke, dijakinje in dijake.

— Rdeči križ poroča: Med uradnimi urami od 8 do 12 naj se javijo naslednji: Svoici Bileli Jelene, Eunie Anita, Klavara Ruža, svoji umrlega interniranca Leskovca Janeza, Matuš Ignacij,

Iz dela in življenja - od tu in tam

Z Gorenjskega

Smrtna kosa. Na Bledu je umrl znani posestnik in mesar Janez Zrimec starejši. Na Gorenjskem je umrl 54letni Rudolf Černe, uslužbenec tovarne »Tanin«. — Pred nekaj dnevi je v duševni zmedenosti odšla z doma Tilka Keber iz Ladje pri Medvodah. Zdelo se jo našli pri Podreči mrtvo. Doma zapuščena dve hčerki.

S Spodnjega Štajerskega

Počastitev kočevskih mater v Krškem. Na proslavi materinega dne v Krškem so bile odlikovane kočevske matere s številnimi otroki. Vsega skupaj je dobilo 41 Kočevark častne križice iz zlata, 32 jih je prejelo srebrne križice, 34 pa bronaste.

V duševni zmedenosti je šla pod vlak 22letna hišna pomočnica Marija Kovarčič iz Tenzega. Minulo soboto so jo našli na progi pri Mariboru. — Prav tako je v duševni zmedenosti napravil samomor na pokopališču v Zalcu 54letni domačin Anton Belakorda. Prezrel si je vrat in izkravaj, še preden so ga mogli prepeljati v bolnišnico. Ze doli časa mu je šlo posebno na živce to, da je trpel zaradi neozdravljivega raka.

Počastitev zaslužnih delavcev steklarne v Rogasški Slatini. 15. maja je bila v dvorani krajevnih skupine v Rogasški Slatini proslava, posvečena dolgoletnim delavcem v steklarni v Tržišču. Obratni vodja inž. Rihard Abel je imel nagovor na delavce, med katerimi so nekateri že po 20, 25 in 30 let v službi, najstarejši celo 42 let. Izrekel jim je zahvalo za zvesto delo, naker je ravnatelj tovarne Weisheit razdelil 21 nagrad delavskim jubilanom.

Poroke. V Selnici ob Dravi sta se poročila Ludvik Suhodolnik iz Volčjega potoka in Stefanija Grušnovnik iz Velikega Boča. — V Mariboru so se poročili: mehanik Ivan Galot in blaginčarka Ana Wunderl, trgovec Alfred Bezjak in nameščenska Marta Oberhammer, žagar Jožef Peternel in kmetica Alojzija Lipovšek, podnarednik Moritz Sonnenleiter in de-

lavalavka v tekstilni tovarni Marija Maurič, delavec Franc Fišer in Marija Crnko, hlapec Matija Caf in poljedelska delavka Neža Januš, mesarski pomočnik Jožef Vraček in ljudmila Stefe, dnuar Franc Petelinšek in dnuarica Karolina Robič, krojaški pomočnik Leopold Škerjanec in nameščenska Zora Kaše, ključavničar Avgust Krizžane in Marija Hojnik.

Smrtna kosa. V Mariboru so umrli: ključavničarja hčerka Helena Vrhnjak, sinček strojevodje Henrik Podaj, v Dogašah pri Pobrežju 60letni posestnik Karl Horvat, v bolnišnici pa posestnikova hčerka Jerica Horvat iz Setarove pri Sv. Lenartu v Slov. gorah in kažarjev sinček Ivan Sula iz Belavška pri Sv. Andražu v Halozah.

Iz Hrvaške

Veliko zborovanje v Banja Luki. V nedeljo, 16. maja, je bilo v Banja Luki veliko politično zborovanje, na katerem sta govorila državni tajnik in glavni ravnatelj v hrvaškem prosvetnem ministrstvu ter šef celokupne hrvaške državne propagande Matija Kovarčič. Govora obeh sta se nanašala v glavnem na pretekle in sedanje razmere v Bosni. Prvi govornik, dr. Vrančič, je v pogledu doseženega hrvaškega cilja, t. j. ustanovitve NDH, izkrepkel polno zahvalo vsem organizacijam bivše HSS in JMO, ki so delovale na področju Bosne in Hercegovine in so povsod vedno poudarjale hrvaški značaj teh krajev. Vse naloge, ki si jih je postavila HSS in JMO, je rešil ustaški pokret. Bosna je danes enakopraven del NDH ter v njej odpada vsaka potreba po kakem avtonomičnem pokretu. To bo pa manj potrebno še potem, ko bo Banja Luka postala prestolnica NDH. S tem Zagreb in Sarajevo ne bosta ničesar izgubila. Zagreb bo ostal še nadalje kulturno in gospodarsko središče Hrvatov, Sarajevo bo pa tako obdržalo vse, kar že sedaj ima. Kvečjemu bo lahko kaj še pridobilo. Dr. Vrančič je govoril tudi o žrtvah, ki jih morajo doprinesati Hrvati za svojo državo. Končno pa je poudarjal, da

zapezno uro. Prosim poštenega najditelja, naj jo odda proti nagradi pri vratarju tovarne Hribar.

V kinu »Sloga« se je našla v nedeljo, 23. t. m., damska zapestna ura. Lastnica jo dobi v upravi tega kina.

V nedeljo popoldne sem izgubila od Topniške ulice do cerkve sv. Kristofa silo usajene rokavice. Pošten najditelj se naproša, da jih odda v župnišču pri sv. Kristofu.

Rečna čena je izgubila srebrno mesko uro od Tobacne tovarne do Studenca. Poštenega najditelja lepo naproša, da jo odda v upravi »Slovenca«.

Parliamo l'italiano!

Schemo della XVIII lezione che verrà tenuta dal prof. dott. Stanko Leben, mercoledì il 26 maggio 1943-XXI, ore 19.

LEZIONE DICOTTESIMA

Camera da affittare.

»Buon giorno, signora: ho letto nel giornale che una camera ammobiliata da affittare.

Signore, è una bella camera che dà su un giardino ed è volta a sud: c'è molto sole la mattina e il dopopranzo.

Possede vedore la camera? Cartamente, signora. Favorite. Ecco qui. Vedete com'è spaziosa e bene ammobiliata: proprio nulla ci manca: c'è il letto, un cassettone, un armadio, un tavolino da notte, una tavola con due poltrone. Vi piace?

Sì, è bella; mi piace. E anche pulita, spero.

Oh, signora, pulitissima! Molte persone hanno già abitato qui e nessuno ha mai avuto a lagnarsi della pulizia.

Vi credo volentieri. E quanto costa questa camera?

Non costa caro; solo cento sessanta mensili.

Non potete far una riduzione?

Quanto tempo avete intenzione di rimanere?

Ma, un anno, due anni... Ho qui, in città, un posto stabile.

Allora, si, in vista della lunga permanenza posso fare anche una piccola riduzione. Sta bene. E date Voi anche la colazione?

„NAŠA KNJIGA“, LETO IV., ZV. 3

V četrtek 27. maja izide

roman sodobnega srbskega pisatelja, avtorja Pokošenege polja

BRANIMIRA ČOSICA

Dva svetova

(predgovor Milan V. Bogdanović)

Prevedel profesor Franc Jesenovec

Opremlil arh. V. Gajšek — 336 strani

ZALOŽBA „NAŠA KNJIGA“

LJUDSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

Pred škofijo 5 — Miklošičeva cesta 5

NK

se politične in ostale razmere v državi urejajo. S pomočjo zaveznikov se NDH moderno organizira tudi vojaško. S pomočjo Fuhrerja in nemške države se bo ustanovila in organizirala tudi posebna hrvaška prostovoljska SS divizija, ki bo sestavljena iz Bosancev in Hercegovcev. V isti stvari bo po izjavi dr. Vrančiča nudila NDH izdatno pomoč in podporo tudi zavezniška Italija.

Čiščenje gorovja Ozren. Beograjska »Donau Zeitung« poroča, da so se posamezni partizanski oddelki, ki so pri zadnjih čistilnih akcijah v Bosni ubežali svojemu uničenju, rešili z begom v planinski masiv Ozren. Od tu so pričeli zopet napadati posamezne vasi in vršiti razna sabotažna dejanja. Vojaško poveljstvo je zaradi tega odredilo novo čistilno akcijo, ki je imela za cilj uničenje partizanskih skupin na Ozrenu. »Donau Zeitung« poroča, da so boji trajali štiri dni. Bili so zelo hudi in naporni, ker so vojniki morali zavzemanje vse planine, ki so visoke nad tisoč metrov ter so zaradi pomanjkanja poti težko pristopile. Orožje in strelivo so morali nositi vojniki sami s seboj. Podnevi je pripekala silna vročina, noči so pa bile hladne in vlažne. Po štiridnevih spopadih so vojaške enote uničile vse partizanske skupine, ki so se bile skrivale v teh planinah.

Iz Srbije

Novi močje v vodstvu srbskega združništva. Poročali smo že, da je srbska vlada s posebno zakonsko uredbo razveljavila mandate vseh predsednikov ter članov upravnih in nadzornih odborov v Privilegirani banki v Beogradu ter v vseh tamošnjih združnih zvezah, kakor tudi v Glavni združni zvezi. Sedaj pa poroča beograjski nemški dnevnik, da je srbski ministrski predsednik general Nedjić že imenoval nove voditelje v vseh srbskih združnih zvezah v Beogradu. Tako je imenovan za predsednika Glavne združne zveze v Beogradu Mihajlo Avramović, starosta srbskega združništva. Za predsednika nadzornega odbora v Glavni združni zvezi je pa postavljen vseučiliški profesor Stevan Dimitrijević. Za novega predsednika Zveze srbskih kmečkih združ, ki jo je dosedaj vodil bivši minister inž. Voja Djodjević, je imenovan redni vseuč. profesor na kmetijski fakulteti v Beogradu dr. Tanasije Mitrović, za predsednika nadzornega odbora pa biv. minister Andra Stanić, član biv. radikalnega odbora. Za člane upravnih in nadzornih odborov obeh imenovanih združnih zvez so bili še med drugim imenovani: dr. Mihajlo Gradjević, dekan kmetijske fakultete v Beogradu, dr. Svetozar Spasanić, zastopnik ministra za narodno gospodarstvo, dr. Mirko Kosić, prejšnji vseuč. profesor in poslanec ter sedanji vizeguverner srbske Narodne banke, dr. Stevan Ivanić, član državnega sveta, dr. Čeda Marjanović, kasacijski sodnik, dr. Tihomir Gjorgjević, vseučiliški profesor in Miloš Stihler, predsednik Zveze nabavljajnih združ državnih nameštencev.

Nova knjiga »Slovenčeve knjižnice«!

Izšlo je znamenito delo najbolj popularne poljske pisateljice Marije Rodziewiczovne

»HRAST«

(originalni naslov je »Dewajtisa«)

Med številnimi deli te poljske pisateljice — ki spadajo vsa med najbolj brane poljske knjige — je »Dewajtisa« (Hrast) najbolj znano delo in je v knjižnici zgodovini poljskega naroda priznana umetniško delo! — Pisateljica nam v tem delu izpoveduje goreče svoje sveto idejo: ljubezen do kmetijske zemlje.

Se non fate colazione troppo presto, sì. Io non mi alzo mai prima delle sette. In questo caso potete avere anche la colazione.

E in che cosa consiste la colazione? È una tazza di caffè o latte, con pane. E che prezza mi fate per la colazione? Una lira cinquanta, signora.

Va bene. Quando è libera la camera? Questa sera, oggi, subito, quando volete. Benissimo: arriverete dunque stasera alle otto. Ecco intanto il mio biglietto da visita.

Va benissimo. A rivederci, Signora.

Esercizi.

1. Coniugate prima al presente, poi all'imperfetto le seguenti frasi: Fare una passeggiata. — Dare un'occhiata al giornale. — Dire sempre che stare poco bene. — Non potere aspettare un momento. — Dare del tu (del Voi, del Lei). — Dire di sì (di no). — Non dire né di sì né di no. — Non riprodurre mai i discorsi altrui. — Io tenere la corrispondenza. — Venire a vedere i parenti.

2. Traducete: Pozimi (d'inverno) sem vstajal ob sedmih in poleti (d'estate) ob šestih. Ali so okna Vaše sobe gledala na ulico ali na dvorišče? — Eno je gledalo na ulico in drugo na trg. Strle se je vrnil doli. — Bil je velik optimist (fattista); vse je videl rožnato (color di rosa). Navstrelav sem (consigliare) bratu, naj (d) z nedolčnikimi ostane še nekaj (alcuni, qualche) dni. — Na postajo sta šla (a prendere) hčerke. — Kdaj zažrkučete? — Jutri zažrkučemo že ob šestih. — Kdo je stanoval (stare) v (si) drugem nadstropju (piano)? — Ne vem. — Ali veste, kdaj pride vlak? — Ob šestih, če se ne motim: toda, rajši (piuttosto) pogledite (consultate) vozni red (orario). — Nekomu (ad uno), ki odhaja, pravimo: srečno pot (buon viaggio) in sreden povratek (felice ritorno)! — O nikomur ni slabo govoril (parlar male, sparlare). — Mruca je predla (fare le fusa) od (da) zadovoljstva (contentezza).

Tu natisnjeno besedilo je samo ključ za vse one, ki sledijo poskusi italijanskega poudarjanja. Italijanske ure so na sporedu ob ponedeljkih in sredo za začetnike, ob petkih pa za tiste, ki že imajo gotovo predznanje vedno ob 19.

Petek, 28. maja, ob 18: »Vnebovzetje B. D. M.« Oratorij. Red B. Sobota, 29. maja: Zaprt.

Nedelja, 30. maja, ob 17: »Prodana nevesta«. Izven. Cene od 25 lir navzdol.

Drami

Sreda, 26. maja, ob 18: »Il piccolo santone« — »Mail svetnik«. Govorjane italijanske gledališke družine Renzo Ricci. Cene od 20 lir navzdol.

Cetrtek, 27. maja, ob 18: »Jorjela hči«. Red A.

Petek, 28. maja, ob 18: »V času obiskanja«. Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol. Sobota, 29. maja: Zaprt.

Naznanila

FRANČIŠKANSKO GLEDALIŠČE: Sreda, 26. maja, ob 19: J. Boon C. SS. R. »Sveta Cecilija«, dekliška zborna igra. Cetrtek, 27. maja, ob 18.45: Paul Claudel: »Oznanjenje Marijino«.

RADIO. Sreda, 26. maja: 7.30 Operna glasba — 8. Napoved časa, poročila v italijanski — 12.20 Ploščo — 12.30 Poročila v slovenski — 12.45 Laska glasba — 13. Napoved časa, poročila v italijanski — 13.10 Poročila vrhovnega poveljstva Oboroženosti sil v slovenski — 13.12 Orkester vodi dirigent Galiljo — 14. Poročila v italijanski — 14.10 Orkester vodi dirigent Rizza — 14.40 Pisana glasba — 15. Poročila v slovenski — 17. Napoved časa, poročila v italijanski — 17.15 Koncert violončla Karla Rupla, pri klavirju L. M. Škerjanec — 17.40 Komorna glasba — 19. Govorimo italijansko, poučuje prof. dr. Stanko Leben — 19.30 Poročila v slovenski — 19.45 Politični komentar v slovenski — 20. Napoved časa, poročila v italijanski — 20.30 Pisana glasba — 21.40 Weber Oberon: v odmeritvi predvajanje v slovenski, zanimivosti v slovenski, po končani operi poročila v italijanski.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakardž, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Poizvedovanja

Izgubila sem v soboto, 22. t. m., od 16 do 17 okrog frančiškanske cerkve žensko

Gledališče

Operi

Sreda, 26. maja: ob 18. »Prodana nevesta«. Red Sreda. Cetrtek, 27. maja, ob 18: »Madame Butterfly«. Red Cetrtek.

Gotska naselbina pri št. Juriju ob j. ž. odkrita

Ponedeljska »Marburger Zeitung« in »Tagespost« prinašata izpod peresa E. Pajdaša daljša članka o važnem zgodovinskem odkritju, ki ga je napravil izredni vseučil. prof. dr. Walter Schmid iz Gradca na Rijniku pri št. Juriju ob j. železnici.

V zatišju južnega pobočja Rijnika, nedaleč od št. Jurija ob j. ž. je profesor že lani v avgustu odkril ostanke gotške naselbine, od katere je danes odkopanih že 6 hiš. Lani je odkril prvo in nekoliko vstran stoječo gotško hišo in jo dal odkopati. Ta je dolga 33,5 metra in široka 12,3 metra. Zidovi so zgrajeni iz lomljenca, ki je povezan z rumenkasto malto. Krita je bila hiša z opeko. V zahodni steni hiše je 3 metre širok vhod, skozi katerega pridemo v prostor z ognjiščem. V jugozahodnem kotu sobe je postavljeno ognjišče, zloženo iz kamnov in zemlje. Prav blizu ognjišča je iz ploščatega lomljenca sestavljena delovna miza. V vzhodnem delu sobe je bila kovačija. V zemlji na tleh so našli vse polno ogorkov in tudi koščke železa, železne žilindre, konice sulice in lasnice. Dalje so našli tudi ostanke plošč in obrobov iz svinca in bronu, različne zaponke, kakršne so bile v navadi v tedanjih časih, eno celo srebrno, dalje križu podobno zaponko itd. Ti predmeti dokazujejo, da so v kovačiji gotške vasi na Rijniku znali kovati ne samo orožje iz železa, ampak tudi že umetnostno obrtno okrasje. Ostali prostori v prvi hiši so bili prebivališča. Eno od teh je bilo celo obmetano z rumenkasto malto. Najbrž je bila to spalnica gospodinje, zakaj na tleh so našli koščen ročaj, zvonček in odlomljen kos koščenega glavnika, dalje bronasto iglo z ušesom ter lončeno preslico za predvilo.

Najvažnejše odkritje pa je seveda novec, ki so ga našli tudi med drugimi že zelo obrabljanimi novci iz 2., 3. in 4. stoletja. Ta novec je bil kovan v mestu Ravenni, ki je bilo tedaj prestolnica vzhodnih gotških kraljev. Novci je bil kovan za vladar gotškega kralja Alaraha (526-534), vnuka in naslednika Teodorika Velikega. Prav številne pa so bile lončene črepinje, ki so jih našli v prvi hiši. Vse kažejo

značilne oblike in vzorce iz časa gotškega preseljevanja. Značilni so zlasti lonci, okrašeni z valovitimi črtami in z poševno postavljenimi kockastimi vzorci. Posode s prav takšnimi ornamentami, oblikami in načini izdelave ter tudi hiše s prav takšnimi tlorisi, kakor je bila prva, ki so jo odkrili v Rijniku, so našli že svoj čas na otoku Krimu v bližini trdnjave Sebastopol, kjer so bili naseljeni Goti, še preden so odšli na veliko preseljevanje.

Od začetka aprila letos so nadaljevali izkopavanja na Rijniku in odkrili še nadaljnjih pet hiš, ki imajo vse enak tloris kakor prva. Kot najvažnejše in najzanimivejše odkritje velja kopalnica. Je to velik pravokoten prostor z dvojnimi dnovi iz kamna. Ob stenah so glinaste cevi, podobne rimskim hipokavtom — torej gotška parna kopel — smiselno in enostavno zgrajena. Najbrž so imeli take kopalnice v stari domovini, na Rijniku pa so jo zgradili zato, da so zaradi pomanjkanja vode imeli vsaj eno vaško kopel.

Vsa ta odkritja in najdbe na Rijniku dokazujejo, da so se tudi Goti trajno naselili na ozemlju sedanje Spodnje Stajerske, da so orali in obdelovali zemljo in tako — kakor piše Paj-

Občni zbor Ljubljanske borze

V ponedeljek popoldne je bil ob obilni udeležbi 18. redni občni zbor članov Ljubljanske borze za blago in vrednote, katerega je vodil predsednik borznega sveta g. dr. Ivan Slokar. Predsednik je najprej pozdravil navzočnega zastopnika Visokega komisarja in obenem borznega komisarja dr. Atilija Apolinija, namestnika borznega komisarja načelnika dr. Trstenjaka, zastopnika Pokrajinskega sveta korporacij g. Smrkolja, ravnatelja Prevoja polkovnika Pillo in druge zastopnike gospodarskih organizacij in tiska.

Nato je naslovil na zbrane naslednje besede: Vsem uglednim gospodarstvenikom, ki so člani naše borze, so dobro znane okoliščine, ki ovirajo v sedanjem vojnem stanju normalni razvoj ekonomskega življenja. Zaradi tega ne preseneča nobenega, da je naša borza v času neizogibnih omejitev, racionaliranja, maksimiranja in blokiranja obsojena na začasno počivanje, dokler se razmere ne normalizirajo. Edina tolažba obstaja v tem, da se nahajajo vse evropske borze v podobnem položaju navideznega življenja, v kolikor sploh poslujejo. Naša borza, podprta od vse hvale in priznanja vredne zvestobe svojih članov, živi od lastnih moči brez subvencij, ki bi obremenjevale skupnost. Uprava borze je znižala vse izdatke do skrajnosti, tako da je kontinuiteta do zopetne normalizacije razmer zagotovljena. S tem v zvezi smatram za svojo dolžnost, da s tega mesta izrečem globoko zahvalo nas vseh Nj. Eksc. Visokemu komisarju Emiliju Grazioliu za vsa njegova prizadevanja v prid gospodarstva naše Pokrajine s prošnjo, da bi izvolil tudi v bodoče obraniti našemu gospodarstvu in naši borzi dragoceno naklonjenost in zaščito.

daš — ustvarili prve osnove germanskonomeskega življenjskega prostora na Spodnjem Stajerskem.

Seveda niso bili le Goti tisti, ki so se naselili na Rijniku. Tudi prvi znani prebivalci Spodnje Stajerske, Iliri, so si na Rijniku zgradili nekaj hiš. Te so bile seveda le iz lesa in so bili le njihovi temelji iz kamna. Ker pada Rijnik proti severovzhodu, severu, vzhodu in zahodu zelo strmo, dočim se spušča proti jugu v terasam podobnih stopnjah, so zgradili Iliri v obrambo svoje naselbine obročast nasip. Ta nasip je širok skoraj dva in pol metra in gre od vzhodnega na zahodno pobočje gore. Se danes stoji, dokaj čokati in dobro videti. Le tam, kjer stoji gotška vas, nasipa ni več. Goti so kamenje iz nasipa porabili za zgradbo svojih hiš. Južno pobočje Rijnika je moralo biti svoje čase zelo naseljeno, sicer Goti ne bi podrli mogočnega nasipa.

Ze pred leti so bile zgodovinske najdbe na Rijniku dokaj številne in tudi različne. Spadale so v vsa zgodovinska razdobja in poudarjale važnost Rijnika za zgodovino Stajerske. Odkritje gotških hiš na Rijniku pa je tem pomembnejše, ker je to prvo odkritje v območju vzhodnih Alp. Dokazuje namreč, da so bili na Spodnjem Stajerskem stalno naseljeni tudi Goti, ki so se po razpadu gotškega kraljestva v Italiji vtopili v Langobardih.

Iz poročila borznega sveta je posneti, da je tudi lani odpadlo trgovanje z efekti, devizami in valutami, dočim je bil promet v blagu omejen samo na lesno stroko. Poslovalo pa je še nadalje borzno razodišče.

Poročilo finančnega odbora je podal njegov predsednik g. Ivan Gregor: Iz poročila je posneti, da je lani donos poslovanja znašal 0,2 milij. lir in se je v primeri z letom 1941. le malo zmanjšal. Nasprotno pa so se znatno zmanjšali izdatki, gladi upravni stroški, tako da je ostal prebitok 0,104 milij. lir, za katerega je bilo predlagano, da se prenese na nov račun. Bilanca izkazuje za lansko leto vsoto 1,1 milij. lir, od česar odpade med pasivi na stavbni sklad 1,0 milij. lir, med aktivni pa so znašale naložbe v denarnih zavodih 1,1 milij. lir. Finančni odbor je predlagal absolutorij borznemu svetu, kar je bilo tudi soglasno sprejeto in je bil odobren računski zaključek za lansko leto.

Pri naslednjih volitvah so bili ponovno izvoljeni v borzni svet inž. Hribar Boris, Kavčič Josip, Niklsbacher Ferdo, Schwinger Rihard, Volk Avgust in dr. Vrbanič Gjuka, dočim so bili ponovno izvoljeni v finančni odbor: Gregor Ivan, Sorčak Anton, dr. Ceferin Emil, Ljubič Josip in dr. Loretto Fran. V borzno razodišče so bili ponovno izvoljeni naslednji gospodje: Avsenek Ivan, dr. Božič Mirko, inž. Ferline Bogdan, Friedrich Aleksander, Jelenič Jernej, Knez Zdenko, Malavasič Franc, Pieliek Ivan, inž. Pavel Kerže in Vidmar Stane.

Po končanem občnem zboru se je konstituiral borzni svet v prejšnji sestavi s predsednikom dr. Slokarjem in podpredsednikom Ivanom Jelačinom in Francem Heinricharjem.

Športne tekme v Ptuj in Celju

Na Spodnjem Stajerskem je bilo preteklo nedeljo več športnih prireditev, o katerih posemamo po mariborskem dnevniku naslednje zanimivosti:

V Ptuj so priredili štetni tek okoli ptujskega gradu na 1600 m dolgi progi. Udeležba s strani lahkoatletov je bila prav lepa, prav tako pa so tudi meščani pokazali živahno zanimanje za tekmovalce. Dvanajst moštvo se je predstavilo sodniškemu zboru na cilju pred mestnim domom. Prav dobro se je držala štafeta delovne službe iz Velike Nedelje, ki pa je kljub svoji borbenosti morala prepustiti pokal mestnega župana hitrejšim Ptujčanom. Čas zmagovalne štafete je znašal 3 min. 55 sek. Pri razdelitvi nagrad je govoril dr. Weesely ter slavil vrednost športa za vzgojo značajev in dobrih vojakov.

V spodnještajerskem nogometnem razredu je bila v nedeljo na vrsti finalna tekma med Trboveljčani in Zagorčani. Obe moštvi sta dospeli v Celje, kjer sta se na nevtralnem tleh borili za polednje in odločilne točke. Trboveljčani so bili bolj št. in so zmagali s 4:2 (2:2). Tako si je trboveljska nogometna enajstotica tudi letos priborila spodnještajersko prvenstvo in se kvalificirala za sodelovanje v višjem razredu.

Večkrat smo že poročali, da imajo v Celju prav dobro igralka namiznega tenisa. To je 16letni Edi Vrečič, ki si je priboril štajersko prvenstvo. Zdaj so ga povabili na državno prvenstvo v namiznem tenisu, ki bo od 28. do 30. maja v Breslavi. Vrečič je že odpotoval na Dunaj, kjer se skupno z drugimi pripravlja na veliko tekmovalstvo za naslov nemškega državnega prvaka.

V višjem razredu štajerskega nogometnega prvenstva je bilo v nedeljo na vrsti srečanje med mariborskimi železničarji in med Celjani. O tekmi poročajo, da je bila hudo napeta. Celjani so že vodili v prvem polčasu z 0:1, v nadaljevanju igre pa so opesali in tako so zmagali Mariborčani z 2:1. Poleg nogometnih tekem so gledali Celjani tudi zanimive borbe v rokometu. Članice mariborskega Rapida so premagale rokometno družino namiznega Westenove tovarne s 3:2. Prav dobro sta igrali zlasti Bajdeta na srednjem krilu, Hrastnikova v голу, pa Kolblova, Fürmannova in Scholzeva v napadu. Potem sta nastopili v rokometu še moštvi graške študentovske delovne službe in namiznečencev Westenove tovarne. Graščani so zmagali s 16:7.

Tekmovalstvo za ljubljansko nogometno prvenstvo se bo nadaljevalo prihodnjo nedeljo po temle sporedu: Tobačna tovarna: Hermes (I. razred) in Mladika: Zabjak (II. razred). To bo sedmo kolo ali prvo povratno.

Selma Lagerlöf:

Sedem smrtnih grehov

Toda v gozdu je prebival divji človek, ki je bil razbojnik. Iz svojega skrivališča je opazil nevesto, kako stopa sama skozi gozd. Na prstih je imela prstane, zlato krono na glavi, težak srebrni trak okoli pasu in bisere okoli vratu. Pa je rekel razbojnik sam sebi: »To je le slabotna ženska; vzeti si bom njene dragocenosti, pa bom dovolj bogat. Mogel se bom preseliti v drugo deželo, zapustil bom to sramotno življenje v gozdu in postal pošten človek.«

No, ko je nevesta prišla bliže in je razbojnik zagledal njen obraz, ga je zapustila vsa moč. Bog ji je ustvaril namreč zelo miho obličje. Pomislil je: Ne morem ji storiti nič žalega; nevesta je in ne morem biti kriv, da bi ta čudežna devica prišla oropana na svatbo v dvorec. In zbal se je Boga, ki je ustvaril tako ženo in jo je pustil, da je šla mimo.

V istem gozdu je prebival nek star puščavnik, ki je svoje telo mučil s tem, da je šest dni v tednu bdel in vedno samo sedmi dan spal. Postavil si je pravilo, če mu ne bo mogoče sedmi dan spat, da mora bdeti še nadaljnjih šest dni. Zdelo se mu je namreč, da to Bogu ugaja. In zdaj je minil njegov sedmi dan, pa ni mogel spat, ker ga je obiskalo mnogo bolnih in žalostnih. In ko je vse odpravil in hotel leči k počitku, je zapazil nevesto, ki se je bližala po gostem gozdu. In pomislil je sam pri sebi: »Kako bo ta ramosica prišla preko deroče reke, ki je ponoči narasla in odplavila most?« Pa je zapustil svoje ležišče in je popeljal do reke ter jo na svojih ramenih prenesel preko vode. Ko pa je spet prišel do svoje votline, je njegov čas minil, pa je moral zaradi tuje žene bdeti še šest dni. No, ni žaloval zaradi tega, kajti bila je tako dragocena, da so vsi, ki so jo videli, bili srečni, da zaradi nje nekaj pretrpe.

Tako je nevesta prišla do hiše svojega milega. Ta je vstopil v svojo kamro in zaklenil vrata s težkimi zapali. In ko je nevesta potrkalala, ji ni mogel odpreti. Potegnil je meč in se hotel ubiti.

Dekle pa ni moglo ne klicati, ne prositi, ker ji je strah dušil glas. Toda njene vroče solze so padale na kamenite plošče in moč je zaslišal skozi hrastova vrata, kako je jokala. Ko je to poslušal, se ni mogel umoriti, pa ji je odprl.

Tedaj se je dekle s sklenjenimi rokami ustavilo pred njim in mu povedalo, da je bila prišljena na poroko. In ko je videl, da ga še ljubi, ji je obljubil, da se ne bo ubil. In prišla se je k njemu in moč jo je poljubil in v tem trenutku sta občutila vso radost, — vso bolečino, ki jo more srce obseči. Rekel ji je: »Zdaj moraš oditi, ker si žena drugega.« Pa je odgovorila: »Kako naj to zmorem?«

Toda vitez, ki jo je ljubil, se ji je iztrgal iz naročja in izpregovoril: »Nocem užaliti tistega, ki te je pustil k meni.« In dal je osedlati dva konja in odjahal je z njo do gradu njenega očeta. —

Vse to je povedal menih zlodeju, pa še ni vedel, s kom govori. In tedaj ga je vprašal, naj mu odgovori, kateri od vseh teh, o katerih mu je pripovedoval, je po njegovem mnenju doprinesel največjo žrtev. Kajti menih je bil moder človek in je dobro vedel, da niti en človek ne more biti tako brez greha, kakor to ta nepoznani človek pripoveduje o sebi. In s to povestjo je hotel dognati, kateri od smrtnih grehov je njegov; kajti po tem, kako bo odgovoril, kdo da je največ žrtvoval: oče ali žena ali svaťe ali kuhar ali razbojnik ali puščavnik, ali ljubljani, bi menih spoznal, kateri smrtni greh prevladuje v njegovi duši: ošabnost, zavist, lakomnost, jeza, lenoba, požrešnost ali nečisto pozelenje. Čemur se bo pri drugih najbolj čutil, to bi bilo njemu samemu najtežje izvršiti.

Toda hudič je bil tako zaverovan v svojo igro, da ni opazil menihove zvijače.

Vsem topliskim faranom, č. gg. duhovnikom, vsem sorodnikom, znancem in prijateljem naznanjamo v srčni bolesti, vendar vdani v božjo voljo, prežalostno vest, da je preizkušen po dolgem trpljenju in najlepše pripravljen za pot v večnost, v ponedeljek, 24. maja, ob 9 zvečer, v ljubljanskem Leonišču odšel k svojemu Gospodu in Velikemu Duhovniku po plačilo njegov zvesti služabnik, naš ljubljani brat, velečastiti gospod

Jožef Oražem

župnik v Toplicah pri Novem mestu

Truplo ljubljene pokojnika leži na mrtvaškem odru v sestriški mrtvašnici Zavetišču sv. Jožefa. V četrtek bo prepeljano v farno cerkev sv. Petra v Ljubljani, kjer bo ob 7 zjutraj darovana slovesna zašušna masa. Nato bo truplo odpeljavano na Zale, odkoder bo pogreb na pokopališču k Sv. Križu v četrtek, 27. maja ob 3 pop. Ljubljene brata priporočamo v pobožno molitev in blag spomin.

Ljubljana, Toplice, Sodražica, Sv. Gregor, Zagreb, dne 25. maja 1943.

Rudolf z družino,
France, salezijanski duhovnik
brata

Pavlina, Frančiška por. Drobnič,
Alojzija, s. Veneranda,
sestre

OTROŠKI KOTIČEK

Lea Fatur

Roža in Kopriva

(Pripovedka)

K svatbi je bilo povabljeno sorodstvo in svaštvo, vsa gospoda iz bližnjih in daljnih gradov. Grad so ovili s kitami zelenja, dvorane so dehtele od Rožinega cvetja. Na dvorišču so bile mize za domače in tuje hlapce, kmete, popotnike in berače. Vonj pečenega mesa, smeh in petje je šlo daleč čez najvišje griče. Ko so bili svatje zbrani, da gredo v kapelo, je pozval domači gospodar z resnim glasom:

»Zlahtna gospoda! Sorodniki, sosedje in prijatelji! Preden proslavimo veseli del našega praznovanja, vas prosim, da mi pomagate izreči pravično sodbo kruti mačehi, slabi materi in ženi.«

Vstal je sodnik, ki je našteval vse pregrehe nekdanje graščakinje in vprašal, kakšna kazen bi bila primerna zanj. Gostje so se posvetovali in se izrekli soglasno:

»Zasluzi, da se zapre v sod, ki je našpičan z žebli in zakotrlja v Savo.«

Vaški sodnik je izpraševal goste na dvorišču, kako bi sodili. Odgovorili so ravno tako kakor gostje v dvorani. In tako so zabasali hudobno mačeho v sod in ga zakotrljali v Savo. Koprivo je poslal oče v samostan spokornic na Studencu. Vila Bela je bila tudi v gostih in Roža jo je srčno prosila, naj odzame njeni po pol sestrin mučno kazen, da joče blato in govori žarne koprive. Vila Bela je pogledala resno Rožo in njenega ženina: »Če vzamem od nje kazen, moram vzeti tebi plačilo — nič več ne boš točila biserov.«

»Rada izgubim bisere in cvetje, da le ni moja sestra tako nesrečna.« (Dlje.)

Službe

Dobte:

Sprejemem deklico

katera ima veselje do otrok in za pomoč gospodinj. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2524.

Hlapca

zanesljivega in poštenega sprejemem takoj. Poizvedbe se v Gradski ulici št. 22, Ljubljana.

Živali

Praščka

za rejo, 8 tednov starega, prodam. — Škraba Franc, Ižanska cesta 141.

Razno

Vloge in prašnje

v Italijansko sestavlja, prepišuje in raznožuje, izvršuje vse informacije ter razne osebne usluge »SERVIS BIRÓ«, Ljubljana, Šelenburgova 4.

Prodamo

Brizgalne za vinsko trto prenosljive proda Ileršč, Ljubljana, Rimska c. 13.

Seno in slamo

dobite pri »Gospodarski zvezi«, Bleiweisova 29.

Suho sadje prodaja
GOSPODARSKA ZVEZA,
Bleiweisova cesta št. 29.

Brezove metle, držaje

za lopate, motike in omele dobite pri Gospodarski zvezi, Bleiweisova 29 in Maistrova 10.

Jedilni kis

prvovrstni priporoča drogerija Kanc, Zidovska 1.

Kupimo

Rabljene stroje

vsi vrste vseh vrst vnovčite najbolje, ako jih podarite strojno tehnični pisarni Ileršč, Ljubljana, Rimska cesta 13. (K)

KINO MATICA

Film najgledljive socialne in ljubezenske vsebine... * Nepozaben obraz graciozne CORINNE LUCHAIRE v režijski umetnini

»Ječa brez rešetk«

Solgratci: Roger Duchesne, Annie Duceaux.

PREDSTAVE ob 15, 17 in 19.15!

KINO UNION

Odlični češki film po znamenitem K. Čapkovem romanu

»Turbina«

V glavnih vlogah:

Lida Baarova in František Smolík

Predstave: delavnik ob 15.30, 17.30 in 19.30;

ob nedeljah ob 10.30, 15.30, 17.30 in 19.30!

KINO SLOGA

Sentimentalna ljubezenska komedija

»Zadnja iluzija«

V glavnih vlogi:

Harry Baur, Betty Stockfeld, Jeanne Provost

Zaradi dolžine filma

pričetek predstav ob 14, 16.15 in ob 18.30!